

Kirjastotilastot johtamisen apuna

17.5.2024 Virpi Launonen

Mutua vai faktaa?

- Kirjasto on julkinen palvelu → kaikki tehdyt päätökset tulee perustella tiedolla.
- Tiedon oltava ajantasaista ja relevanttia maantieteellisesti
- Mitä kirjastoille osoitetuilla resursseilla tuotetaan?
- Mihin panostetaan, mikä on panostuksen vaikuttavuus ja mitä tapahtuu, jos jostain tingitään?

Mutuilu

- Omat käsitykset, asenteet, arvot jne.
- Rajan veto ammattitaitoon, hiljainen tieto

Valtava tietovaranto

- Vuodesta 1999 (tilastotietokannassa, kerätty paljon kauemmin)
- Mahdollisuus vertailla toisiin kirjastoihin
- Tekee näkyväksi useat eri kirjastotyön osa-alueet
- Mitä kirjastoille kuuluu?
- Mistä olemme tulossa? → Mihin (ehkä) olemme menossa?
- Miten ympäristön muutokset näkyvät toiminnassamme?
- Miten voisimme vastata toiminnallamme paremmin kuntalaisten tarpeisiin?

TILASTOT & TUNNUSLUVUT

- ▶ Kokoelmat
- ▶ Toimipisteet
- ▶ Hankinnat
- ▶ Lainaust
- ▶ Lehdet
- ▶ E-aineistot
- ▶ Poistot
- ▶ Kirjaston käyttäjät
- ▶ Kirjaston tapahtumat
- ▶ Kirjaston käyttäjäkoulutus
- ▶ Kirjaston henkilökunta
- ▶ Talous
- ▶ Muut tilastot
- ▶ TUNNUSLUVUT

Miten voin käyttää tilastoja?

- Oman ymmärryksen lisääminen
- Kirjaston kehittäminen
- Päättäväviestintä
- Päätösten valmistelu ja perustelu

Mikään ei ole täydellistä – ei edes tilastotietokanta

- Myös sellaiset tilastoitavat kohteet, joita ei valtakunnallisessa tilastoinnissa ole, on ok, jos niille on TARVE
- Tilastotietojen yhdistäminen
- Ilmiöt monitahoisia → yksi tunnusluku tai yhden tietolähteen tarjoama tieto ei kuvaa riittäväällä tarkkuudella
- Tilastotietojen käyttäminen vaatii aina tulkintaa

Esimerkiksi

- Hankinta
  - Mitä kirjastosta lainataan?
  - Vastaako hankinta käyttöä?
  - Ketkä ovat kyseisin kirjaston potentiaalisia lainaajia?
- Käytön ja kunnon seuranta, poistot, varastointi
  - [Lainaustilastot](#), esim. nollalainalistat
  - Muiden kirjastojen kokoelmat/Varastokirjasto
  - Tarvitaan myös hiljaista tietoa aineiston merkityksestä (esim. kuuluuko kaunokirjallisuuden kaanoniin, onko jonkun tieteen alan perusteos)
- Kirjastoverkkoon liittyvät päätökset
  - [Lainaus](#)
  - [Kävijämäärät](#)
  - [Muu toiminta](#)
  - Merkitys saavutettavuudelle, e-palvelut, kulkuyhteydet, työssäkäyntisuunnat, koulut
  - Väestörakenne, esim. ikä, sosio-ekonominen profiili, kielijakauma
  - Asukkaiden kuuleminen
- Uuden palvelun lanseeraaminen
  - Asiakkaiden tarpeet
  - Käytettävissä oleva resurssi suhteessa arvioituun työaikaan
  - Muiden kirjastojen kokemukset

